

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

120. Quibus modis extinguatur iusp.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

vice inferiores prælati aliæque personæ Ecclesiasticæ talia jura exercent; conqueri non potest minister, quod dominus faciat per se ipsum id, quod aliàs commissum est ministro. C. Luca. *loc. cit.* Ac proinde per solam simplicem collationem beneficii factam à Papa sciente, tale beneficium ad patronos Ecclesiasticos pertinere, derogatur tali juspatronatûs. Castrop. *loc. cit.* num. 5. citans Azor ubi antè, q. 2. & Vasq. *dub.* 8. num. 22. Estque etiam ratio disparitatis hac in parte inter patronatum Ecclesiasticum & laicum; quod, cum Papa plus juris habeat in bona Ecclesiastica, quàm in bona secularium seu laicorum, æquum est, ut facilius derogare censeatur patronatibus, qui ex bonis Ecclesiasticis, quàm qui ex bonis secularibus & laicorum patrimonialibus originem duxerunt.

4. Quartò: si ex mero privilegio, aut etiam ex vi consuetudinis, & solius præscriptionis competit etiam laico absque eo, quod constet à laico fundatum (vel etiam, ut Card. de Luca. *num.* 9. absque eo, quod præscriptio sit talis, ut titulus veræ foundationis allegari possit, qualis est immemorialis) censetur etiam ei derogatum absque expressa clausula derogatoria inserta collationi. Card. de Luca *loc. cit.* num. 42. Lott. *sup.* q. 8. num. 50. Azor. Vasq; apud Castrop. *loc. cit.* num. 8. ad minimum, ut Pirh. *num.* 134. per clausulam generalem v. g. hanc: *ad cujuscunque patroni præsentationem beneficium pertineat*, eò quod tum cessat ratio, ob quam aliàs à similibus reservationibus præferantur patronatus laici; quia nimirum laici nihil ad illas Ecclesias seu beneficia de suis bonis contulerunt.

Questio 120. Quibus modis extinguatur juspatronatûs?

1. **R**espondeo sequentibus: primò: per liberam cessionem alteri factam, vel per remissionem hujus juris, juxta c. 1. h. tit. potest enim patronus fundator, ejusque hæres successor (secus est de successore in juspatronatûs gentilitio) pro arbitratu suo renunciare juripatronatûs, & collationem Ecclesiæ vel beneficii liberam efficere; quia in hoc casu proprio juri renuntiat, & talis renuntiatio cedit in favorem Ecclesiæ. Laym. *Theol. moral.* l. 4. tr. 2. c. 13. num. 14. & ex eo Pirh. *num.* 138. Adde, quod etiam non cedat in præjudicium alterius vocati, uti fieret in patronatu gentilitio. sic etiam juspatronatûs omnino extinguitur, fitque beneficium liberæ collationis; dum in ipsam Ecclesiam seu capellam patronatam transmittitur jure hæreditario aut alio quodam titulo. Lott. l. 2. q. 14. num. 15. Iuxta decis. Rotæ. 726. num. 2. p. 2. *Recent.* jus namque patronatûs causam perpetuam durationis habet ex translatione de persona in personam, nisi ea transductio impediatur, uti fit in dicto casu, & uti etiam quandoque lex impedit talem transitum ob crimen v. g. in odium illius, in quem transire deberet. Lott. *ibidem* num. 26.

2. Secundò extinguitur extinctâ familiâ fundatoris, si juspatronatûs est gentilitium, seu institutum pro illis, qui sunt de familia seu agnati fundatoris; Barb. *juris. Eccles.* l. 3. c. 12. n. 258. Pirh. *loc. cit.*

3. Tertio: si Ecclesia patronatui obnoxia penitus destruat sine spe reedificationis; Barb. *loc. cit.* num. 154. Pirh. *loc. cit.* citans Zoëf. h. t. idem est, dum reditus beneficii omnino tolluntur, quia tunc destruantur ipsa subiecta beneficii, & rei non existentis nullæ sunt qualitates. Pirh. & Barb. *loc. cit.*

Lott. *num.* 12. *loc. cit.* Ita ut nisi ab eodem restituantur, & redotetur, juspatronatûs nunquam ad eum redeat. Barbos. citans Roch. *V. construxit.* q. 8. num. 12. Vivian. *in praxi juspatronatus.* l. 15. c. 1. num. 3. Secus est, ubi dos solum imminuitur; cum diminutio dotis fundatori nusquam impuretur. Lott. *num.* 13. juxta decis. Rotæ 521. num. 2. p. 2. *recent.* Sed neque extinguitur juspatronatûs, dum eadem dos applicaretur pro dote alterius beneficii vel dignitatis aut canonicatûs; licet enim extinguatur ipsum beneficium per unionem vel suppressionem, jus tamen patronatûs non extinguitur, sed transfertur ad beneficium, cui ea applicatio fit. Lott. *loc. cit.* num. 14. citans Seraph. *decis.* 1444. num. 11. & Rotam *in una Lancian. Archiepiscopiteratus* 2. Maij. 1616. quidquid sit, ut *ibidem* Lott. si fieret pro dote prælati Ecclesiæ cathedralis refragante textu c. nobis. h. tit.

4. Quartò: nihilominus extingueretur juspatronatûs, si patronus absque reservatione juspatronatûs permitteret, seu consentiret ecclesiam seu beneficium patronatum conferri vel uniri monasterio. Laym. *in c. sicut. de suppl. negl. prælat.* num. 4. Item *in c. ad hæc de offic. vicarij.* num. 3. Pirh. *nu.* 138. citans Zoëf. h. tit. num. 5. Barb. *num.* 155. citans c. nobis. h. tit. & gl. 161. V. capella. & Massobr. *in præhabendi concurs.* prælat. 7. dub. 5. num. 5. Vivian. *de jurepat.* l. 15. c. 1. num. 12. Idem est juxta hos AA. si absque reservatione juspatronatûs pateretur Ecclesiam patronatam converti in Collegiatam; secus videtur, si patrono invito vel præterito fieret dicta mutatio, argumento c. Monasterium. & c. seq. 16. q. 7. ubi dicitur, quod Episcopus non possit auferre Ecclesiæ à dispositione patroni eo invito, adeoque sicut invito patrono non potest auferri jus præsentandi, ita nec indirectè, convertendo Ecclesiam patronatam in Collegiatam. Pirh. h. tit. num. 35. Si tamen ob aliquam necessitatem talis Ecclesia convertatur in Collegiatam, ita ut patronus, etsi vellet, non posset contradicere; quia non potest impedire majus bonum Ecclesiæ, hoc casu non tantum ad canonicatûs & beneficia simplicia, sed etiam ad prælatam in eadem Ecclesia patronus retinebit jus præsentandi. Pirh. *ibidem.* Card. Luca. *in sum. jurispatro.* num. 136. nisi tamen, ut Pirh. tempore foundationis vel postea consenserit, ut fieret ecclesia collegiata sine protestatione, seu reservatione juris sui; tunc enim electio prælati seu Rectoris spectabit ad collegium clericorum: proceditq; id ipsum, ut rectè notat C. Luca. *loc. cit.* tantum respectu canonicarum & beneficiorum, quæ ex ipsius Ecclesiæ antiquæ patronatæ dote & redditibus erecta sunt, excepto Episcopo seu majore prælato, cujus mensæ bona Ecclesiæ patronatæ applicata sint, nisi aliter in ipsa erectione ex apostolica auctoritate cautum sit; ut quandoque præsertim in Ecclesiis de regio patronatu, praxis docet.

5. Quintò: amittitur patronatus, si ipse in fiscum redigatur, sive facta sit confiscatio omnium bonorum & jurium per judicem ecclesiasticum, sive generalis confiscatio per judicem laicum, & specialis per Ecclesiam. Lott. *cit.* q. 14. num. 21. citans Imol. *in Clem. pastoralis.* num. 71. *de sentent. & rejudic.* & Rotam *decis.* 53. num. 5. p. 1. *recent.* In quo casu si patronatus est gentilitius, pergit durare si quis superfit de gente. Lott. *ibid.* num. 22. ita enim confiscatio tunc non præjudicat filiis, aliisve consanguineis, qui tunc non dicuntur habere patronatum à patre, qui deliquit, sed à genere, & majoribus. Lott. *num.* 23. citans Molin. *de primogen.* l. 5. c. 11.

6. *ii. nu. 2. &c.* atque *num. 24.* id procedere etiam in crimine læsæ majestatis. Porrò dum confiscatio fit tantùm à iudice laico, & juspatronatûs est annexum castro confiscato, transit in fiscum laicum. *Lott. num. 26.* juxta *decis. Rotæ.* Si verò cesserit hujusmodi annexio, adeoq; & necessitas transitûs vi annexi, non transit in fiscum laicum, *Lott. num. 28. & 29.* citans *Cardin. in Clem. plures, num. 8. gl. & Imol. in Clem. pastoralis. Roch. &c.* sed ubi delictum, ob quod facta confiscatio, commissum est in Ecclesiam, rectè juspatronatûs applicatur Ecclesiæ, etiam in præjudicium vocatorum; adeoque prorsus extinguitur, & Ecclesiæ acquiritur statum libertatis factâ tamen declaratione ipsius delicti per Ecclesiam. *Lott. n. 30.* juxta *Imol. loc. cit. num. 71.* si autem delictum non est commissum in Ecclesiam, juspatronatûs non applicabitur Ecclesiæ, sed pertinet ad vocatos. *Lott. num. 31.* ita tamen, ut dum vivit delinquens, si scus admitti possit ad præsentandum pro ipso, non in præjudicium Ecclesiæ, sed vocatorum. *Lott. n. 32.* citans *Peregrin. de jurep. l. 5. tit. i. n. 42. Roch. v. ipse velis. n. 68.* delinquente verò defuncto, redeat juspatronatûs ad vocatos, & si nullus eorum existeret, Ecclesia evaderet libera. *Lott. n. 33.* citans *Archid. in c. considerandum. 16. q. 7. n. 1.* quod nisi fieret, sequerentur duo maxime absurda; & quòd Ecclesiæ præcluderetur spes libertatis. *Lott. num. 34.* juxta *Card. in. in cit. Clem. plures.* Et quòd ipsa canonizaret sententiam laici in puncto privationis juris à se ipsa concessi, & in quo ideo prorsus deficiebat potestas laici. *Lott. citans Barbat. in c. quanto. de judic. num. 17.* Vide de hoc plura supra, ubi de translatione juspatronatûs.

6. Sextò per præscriptionem; licet enim ex sola negligentia in non præsentando juspatronatûs de jure communi competens non amittatur, tamen ubi datur formalis præscriptio contrarii statûs nempe libertatis; dum nimirum apparent collationes factæ tanquam de beneficio libero, sciente & patiente patrono, *Lott. loc. cit. num. 36.* juxta *decis. Rot. 615. num. 1. p. 1. Recent.* sufficit autem tempus quadragenarium, *Lott. num. 39.* juxta *c. cum de beneficio, de præbendis in 6. & decis. Rotæ in Salernitan. Recloria. 22. Martii. 1591.* Porrò remanet hæc præscriptionis deductio, si provisiones fuerint apostolicæ. *Lott. num. 40.* *Rota. decis. 77. na. 4. p. 1. Recent.* item si appareret, patronum percepisse alios fructus juris patronatûs vel in exhibitione honorificentia, vel in usufructu alimentorum. *Lott. num. 41.* citans *Mohed. de jurepat. decis. 19. num. 4.* De cetero hic notandum, quòd ait de Luca in *sum. jurispat. num. 133.* in hac præscriptione attendenda principaliter persona negligentis, contra quam præscriptum esse prætenditur, an scilicet sit talis, ut jus suum remittere, vel alienare possit in præjudicium successorum, vel contrà, ita ut in primo casu non procedant termini aliàs generales in præscriptione adimite jus, si habeat omnia requisita; secus in secundo casu; qui enim alienare non potest, minus pati potest præscriptionem, quæ proinde inducitur contra prædecessorem non præjudicat successori venienti independenter ab eo ex propria persona, seu jure suo, tum ex dicta ratione; tum etiam ex eo, quòd non valenti agere non currat præscriptio; adeoque ut aliqui credant, quòd etsi centenaria concurrat, ea successoribus in gentilitio præjudicare nequeat. Quòd tamen circumspèctè intelligendum, ait de Luca; quatenus nimirum conflet de initio infecto, quòd possessor non alium al-

leger titulum, nisi illum, quem sibi tribuit præscriptio ex sola dispositione legis, ita ad tollendam incertitudinem dominiorum diuturnam negligentiam punientis; secus autem ubi allegaretur aliquis legitimus titulus, quem centenarius possessor justificare non tenetur; quia potest allegare quemcumque optimum. Porrò, ut pergit *Card. de Luca:* etsi hæc non tantùm procedant, dum compatronus contra compatronum præscriptionem prætendit; verùm etiam, dum ea allegatur per Ordinarium, vel alium de beneficii libertate contententem, seu allegantem illam ex parte Ecclesiæ. In tantùm verò hic casus patitur majorem difficultatem, ad inducendam præscriptionem; quia actus collativi facti per superiorem, præsertim Papam, solent esse æquivoci, utpote ad devolutionem vel derogationem pro ista vice referibiles, ubi præsertim essent ex causa resignationis vel permutationis; ideòque constare debet de animo prævendi. Eodem modo aliàs dictum de præscriptione patroni contra compatronum, cujus non præsentantis jus, non constro de dicto animo, potiùs à præsentatione compatroni conservatur. In tantùm verò minorem patitur difficultatem, quia minus rigorosè justificanda aliàs ad præscriptionem requisita; cum non agatur de præscriptione odiosa continente quandam speciem punitionis negligentia, sed de favorabili, per quam Ecclesia suæ naturali libertati restituatur; ac etiam, quia ea potiùs continere videtur remissionem: ita ille.

7. Septimò: amittitur juspatronatûs, dum patronus labitur in hæresin. *Lott. citata q. 14. nu. 18.* *Barbos. loc. cit. num. 260.* *Pirh. num. 238.* Quippe ex hoc crimine non tantùm redditur incapax juspatronatûs sed si quod prius habebat, amittit; etiam si ipse fuisset dorator, quia ob enormitatem sceleris lex illum fingit incapacem usque ab initio. *Lott. ibidem.* citans *Lamb. l. 3. q. 8. a. 1. num. 4. & Rotam decis. 6. num. 2. p. 3. Recent.* Idem est, dum patronus transfuisset juspatronatûs in infectum hæresi, *Lott. ibidem.* Item de schismaticis & Apostatis & receptoribus, & defensoribus, seu fautoribus hæreticorum. *Barb. & Pirh. l. cit.* Item de infordescensibus in excommunicatione majore per annum; quando censentur ut hæretici juxta *Mareschot. Var. resol. l. 1. c. 83. num. 13. & 14.* *Monet. de commut. ult. volunt. c. 11. num. 158.* *Vivian. l. 15. c. 6. num. 6.* apud *Barb. cit. num. 160.* Porrò abjuratâ hæresi illud recuperat. *Archid. & Bellamer. in c. decernimus. 16. q. 7.* apud *Lott. n. 81.* Id tamen solum intelligendum, si restituatur in integrum; nisi enim restitueretur, ex sola abjuratone non recuperaret juspatronatûs, excepto casu, quo in specie non fuisset lata sententia super ipso privationis. *Lott. ibid. & num. 20.* juxta *Gl. in c. maximum. V. dignitate. l. 9. 6.*

8. Octavò: per occasionem vel mutilationem Rectoris vel alterius Clerici ipsius Ecclesiæ jure ipso privatur patronus patronatu, devolviturque is ad Ecclesiam, cui facta injuria. *Pirh. loc. cit. num. 138.* *Barb. num. 159.* citans *Vivian. l. 15. c. 2. n. 9.* juxta *c. quibusdam.* & *Caput. ad aures de pœnis.*

9. Nonò: per simoniam commissam in ejus cessione, donatione, venditione, (v. g. dum venditur æquè principaliter cum universitate. *Corrad. l. 4. c. 5. num. 47.*) non solum translatio juspatronatûs impeditur. *c. de jure. & c. præterea. h. v. Lott. num. 16.* citans *Abb. in c. veniens. de restit. n. 1.* *Roch. de jurepatronatûs. v. & utili.* verùm etiam

amittitur. *c. quia Clerici, h. tit.* Card. de Luca, in *summ. juris patron. num. 135.* Lott. *num. 17.* citans Paul. de *Citad. de jurepatr. p. 9. num. 11.* Roch. *v. ipse, v. is. num. 54.* Pirh. *cit. num. 138.* eo privandum ait.

10. Decimò : jure novo Trid. *sess. 22. c. 11.* per hoc, quòd patronus se ingerat in perceptionem fructuum beneficii patronati, aut ipsius bona usurpavit, ipso jure privatur patronatu, & incurrit excommunicationem reservatam. Card. de Luca *cit. num. 135.* Barb. *num. 162.* citans Vivian. *cit. l. 15. c. 2. num. 13.* Franc. Leon. in *thes. fori Eccles. p. 2. c. 21. num. 31.* semper tamen cum hac limitatione (quod observandum circa casum subsequente[m], & plures ex antecedentibus, nimirum quintum, sextum, septimum, octavum, nonum; ut bene monet Card. de Luca. *loc. cit. num. 134. & 135.*) ut patronatus amittatur in præjudicium tantum hæredum, & successorum; quibus ipse delinquens præjudicare potest; non verò venientium independentem & jure suo; in quorum præjudicium expressam alienationem, vel remissionem facere non possit.

11. Undecimò per hoc, quòd patronus ingratius sit Ecclesiæ, juxta Surdum *de aliment. tit. 7. q. 32. num. 9. & q. 38. num. 2.* Vivian. *loc. cit. n. 4.* apud Barb. *num. 261.*

12. Denique amittitur, & Ecclesia evadit libera per non usum longissimi, vel etiam longi temporis; dum nimirum patronus, cessante impedimento, nullum rectorem præsentavit ad Ecclesiam

vacantem; & interea, saltem duabus vicibus, rector fuit institutus sine præsentatione. Pirh. *loc. cit. ex Barb. num. 257.* Verum id intelligendum de jure patronatus competente ex mero privilegio, censet Lott. *sup. cit. num. 36.* citans Puteum *h. tit. decis. 7.* & Mohedam. *eodem tit. decis. 10.* Item *l. 2. q. 7. num. 22. & seq.* citans Felin. in *c. cum accessissent; de constitut. n. 2.* Decian. *vol. 2. conf. 2. n. 125.* & alios adductos per Surdum *cons. 419. n. 5.* Si verò est de jure communi, nunquam amitti per talem non usum, ait Lott. *cit. q. 5. n. 25.* ex Puteo. *decis. 369.* eò quòd facilius perdatur privilegium merum, quàm privilegium clausum in corpore juris; quòd reputatur jus commune, juxta *l. ejus militis, ff. de testam. milit.* quapropter etiam videtur potius hoc jus patronatus conservatum in præsumptâ voluntate conferentis beneficium. Lott. *ibidem. num. 26.* citans seipsum *l. 1. q. 34. n. 62.* ubi, quòd, si Episcopus contulerit beneficium non factâ mentione juris patronatus, non censebitur mutatus status, nec interturbata possessio patroni; sumitur enim interpretatio, quòd contulerit, si patrono placuerit; & ita Veral. *decis. 189. num. 2. p. 3.* Porro notat Laym. in *c. sicut. de suppl. negl. praelat. in 6.* jus præsentandi amissum, vel potius devolutum ad superiorem, ob non factam præsentationem intra tempus, factâ unicâ collatione, etiam sine effectu, recuperari à Patrono; citatque pro hoc Azor.

* * *
* *

CAPUT SECUNDUM. DE PRÆSENTATIONE IPSA.

PARAGRAPHVS I.

De effectu & modo præsentationis faciendæ & admit- tendæ.

Quæstio 121. Quale jus præsentato conferat præsentatio?

1.

Espondeo primò: confert illi jus ad beneficium, ut dictum supra.

2.

Respondeo secundò: jus illud, quòd quæritur præsentato resolvitur in simplicissimam habilitatem personæ ad obtinendam

institutionem, Lott. *l. 2. q. 9. num. 20.* citans Azor. *p. 2. l. 6. c. 19. q. 2.* unde in effectu non censetur ei jus aliud quæsitum, quàm ut possit agere pro ipsâ institutione. Lott. *l. 2. q. 13. num. 14.* citans Abb. in *c. cum Berthol. num. 12. de sent. & rejudicac.* estque ante institutionem minimè perfectum; sed subiacet periculo, ne patronus variet accumulando. Lott. *ibid.* qui etiam *l. 2. q. 20. n. 33. & 35.* quòd licet præsentatus instans pro institutione non habeat adhuc jus in re perfectè quæsitum, sed tantum jus ad rem, & hinc petere non potest beneficium

tanquam suum, sed tanquam sibi debitum; nihilominus, dum jus illud ad rem profectur, dirigit actionem non in personam, ad qualem duntaxat is dirigit, qui habet nudum mandatum de providendo; sed etiam dirigit in rem; ut res ipsa, id est, beneficium sibi tradatur.

Quæstio 122. Quid requiratur, ut præsentatio tribuat ipsum jus?

1. Respondeo primò: debet à præsentato esse acceptata; seu præsentatus consensisse in præsentationem sui (intellige intra terminum concessum patrono ad præsentandum. Lott. *l. 2. q. 6. num. 38.*) Zerol. in *pr. Episc. p. 1. v. jus ad rem, n. 2.* citans Gomez. *q. 23. in reg. de triennali. Garc. p. 4. c. 3. num. 11.* citans Paris. *de resign. l. 2. q. 23. n. 12.* Roch. & c. Castrop. *tr. 13. de benef. d. 2. p. 1. num. 7.* Corrad. *pr. benef. l. 4. c. 2. num. 15.* Eò quòd hæc acceptatio facta à præsentato sit pars præsentationis, Garc. & reputetur unicus actus. Castrop. *Corrad. l. cit.* Nec sufficit scientia præsentati sine illius acceptatione. Corrad. *loc. cit.* citans Calent. *de jurepatr. conf. 9.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 15. num. 1. c. 7.* Non tamen requiritur acceptatio ad partem; si nominatus sit præfens; quia cum se tunc præsentari ferat, intelligitur consentire & acceptare. Corrad. *loc. cit. num. 16.* citans Lap. *alleg. 8. circa med.* Cardin. in *c. fin. h. t.* Neque sufficit, dum præsentatur absens, Notarium, conficiendo instrumentum præ-